

خاطره بره‌مقدم کارشناس دفتر
فصلنامه بهورز و عضو هیأت تحریریه

نکاتی درباره سرطان پوست

۷۳

در گفت و گو با دکتر خزاعی
متخصص پوست تشریح شد

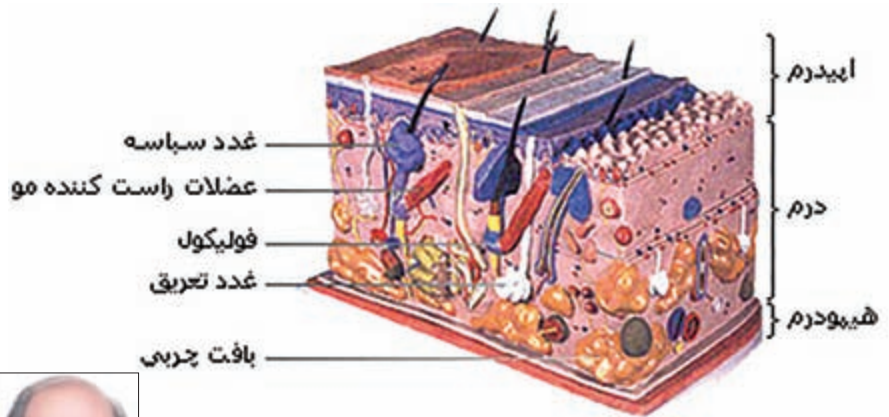

رنگدانه پوست است و در مقابل نور خورشید به شکل یک صافی عمل می‌کند، مستعد ابتلا به صدمات پوستی ناشی از تابش آفتاب هستند. هر چه پوست تیره‌تر باشد، میزان ملانین آن بیشتر است. در سیاه‌پوستان به علت وجود مقادیر کافی ملانین، سرطان پوست نادر است. از طرفی دیگر افراد آلبینو (زال) که در پوست خود فاقد ملانین‌اند، مستعد سرطان پوست هستند. آمار نشان داده است سرطان پوست در مهاجرین سفید پوست به نواحی حاره و نزدیک به خط استوا نسبت به بومیان آن ناحیه ۴۰۰ برابر بیشتر است. چرا که خداوند پوست روشن را برای اقلیم کم آفتاب آفریده است.

نشانه‌های سرطان پوست چیست؟

سرطان پوست در تمامی نقاط پوست بدن می‌تواند ایجاد شوند؛ ولی شایع‌ترین محل‌های ایجاد آن در مناطق باز بدن مثل صورت به خصوص در قسمت‌های مرکزی صورت مثل اطراف بینی و لب‌ها که بیشتر در معرض آفتاب است، دیده می‌شود. ضایعه می‌تواند یک خراش ساده و یا یک زخم باشد و یا لکه تیره مانند جوهر یا ضایعه برجسته (پاپول) باشد. اگر زخمی بعد از چند ماه خوب نشد به ویژه در افراد مسن یا افرادی که پوست روشن دارند، به خصوص اگر در ناحیه صورت باشد، باید به پزشک مراجعه شود. در BCC ضایعه برجسته در سطح پوست دیده می‌شود که کمی تیره با ظاهر مرواریدی شکل و شفاف است. سرطان خال‌های سیاه به آفتاب ارتباط چندانی ندارد، ممکن است در کف پا نیز ظاهر شود. تأکید می‌شود که با مشاهده ضایعه‌ای با نشانه‌های ذیل باید به پزشک مراجعه کرد:

- قرینه نبودن، مشابهت نداشتن یک طرف ضایعه با طرف دیگر
 - حاشیه نامنظم یا غیرمشخص (گرد و مدور نیست)
 - تغییر رنگ در منطقه ضایعه از یک نقطه به نقطه دیگر (ناهمگونی رنگ)
 - قطر بیشتر از ۶ میلی‌متر
- شایان ذکر است خال‌های برجسته کمتر دچار سرطان می‌شوند

سرطان پوست متداول‌ترین نوع سرطان به شمار می‌رود و یکی از مهم‌ترین دلایلی که افراد به آن مبتلا می‌شوند، قرار گرفتن در معرض پرتو ماورای بنفش خورشید است. از آن جا که ایران کشوری آفتاب خیز است و با توجه به اهمیت موضوع، گفت‌وگویی با دکتر خزاعی معاون امور بهداشتی اسبق دانشگاه علوم پزشکی مشهد انجام داده‌ایم. «بهورز» وظیفه خود می‌داند از «دکتر خزاعی» که با حوصله و دقت از عوامل ایجاد سرطان، انواع آن، نشانه‌های این بیماری و راه‌های تشخیص و درمان آن، سخن گفتند، بسیار تشکر کند.

شایع‌ترین نوع سرطان‌های پوست کدامند؟

سرطان سلول‌های پایه‌ای یا BCC¹ که به کندی رشد کرده و به ندرت گسترش یافته و فقط در محل تخریب ایجاد می‌کند، یکی از انواع شایع سرطان پوست است که اگر درمان نشود می‌تواند به لایه‌های زیرین یا پوست اطراف گسترش یابد. BCC حدود ۷۰ درصد سرطان‌های پوست را تشکیل می‌دهد. دومین سرطان شایع، سرطان سلول‌های سنگفرشی یا SCC² است که کمتر از BCC دیده می‌شود و حدود ۲۵ درصد سرطان‌های پوست را شامل می‌شود. این دو سرطان شبیه هم هستند؛ اما SCC حالت تهاجم و تخریب بیشتری داشته و سریع پیش رفته و متاستاز می‌دهد. سومین سرطان شایع، سرطان خال‌های سیاه یا malignant melanoma یا ملانوم بدخیم است که منشأ آن یک خال است ولی گاهی به شکل دانه‌های سیاه‌رنگ و تیره است که به شکل ناگهانی ظاهر می‌شود و ظرف کمتر از یک ماه از بروزش می‌تواند متاستاز دهد و بعد از برداشت کامل ضایعه نیز احتمال عود وجود دارد. حدود ۲ درصد سرطان‌های پوست را تشکیل می‌دهد. ۳ درصد سرطان‌های پوست نیز مربوط به ضامم پوست است مثل غدد عرق و چربی و ...

علت ایجاد سرطان پوست چیست؟

پوست‌های روشن، اقلیم نامناسب برای پوست‌های روشن، در معرض آفتاب بودن، سرشت افراد، نوع شغل آن‌ها و مهاجرت به مناطق پر آفتاب می‌تواند از علت‌های ابتلا به سرطان پوست باشند. افراد با پوست روشن به علت نبود مقادیر کافی ملانین که

سال سیست و چهارم / شماره ۸ / تابستان و پاییز ۹۳
بهورز

نگاهی به نماز در سیره عبادی امام علی (ع)

امام علی (ع) فرمودند: «از حبیب خودم، رسول خدا(ص) شنیدم که فرمود: «امید پخش ترین آیه، این آیه است: وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفَا مِنْ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُدْهَبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرِي لِلذَّاكِرِينَ» و نماز را در دو طرف روز و اوایل شب بر پا دار، چرا که حسنات، سیئات و آثار آن‌ها را برطرف می‌سازند. این تذکری است برای پند پذیران.»

شخصی از امام (ع) پرسید: «چرا در نماز دو بار سجده می‌کنیم؟» حضرت این آیه را خواند: «مَنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى» (سوره طه ف آیه ۵۵) «از خاک آفریدم شما را و به خاک بر می‌گردانم شما را و دوباره شما را از خاک بیرون می‌آورم.» امام (ع) فرمود: «اول که به سجده می‌روی و سر بر می‌داری، یعنی ما از خاک آفریده شده‌ایم. هر مرتبه به سجده می‌روی یعنی می‌میری، دوباره سر از سجده برمی‌داری، یعنی یادت باشد که از همین خاک محشور و مبعوث خواهی شد.»

- منابع
- فروغ ولایت، آیت اله سبحانی
 - تفسیر نمونه، جلد ۱۲، آیت الله مکارم شیرازی
 - سیره عبادی امام علی (ع)، عباس عزیزی.

و بیشتر خال‌های سرطانی مسطح هستند و ظاهری شبیه لکه جوهر دارند.

تشخیص سرطان پوست چگونه است؟

بیشتر کلینیکی است و فقط پزشک می‌تواند تشخیص دهد کدام ضایعه خوش خیم یا پیش سرطانی یا بدخیم است. بهتر است نمونه‌برداری انجام شود؛ که تنها راه قطعی تشخیص سرطان است.

چه مسیری برای درمان سرطان پوست طی می‌شود؟

درمان اصلی پیشگیری است. باید هر زخمی که مزمن شد، مشکوک تلقی شود. به ویژه در قسمت‌های میانی صورت و نواحی باز بدن که در معرض خورشید است. از ضایعه مشکوک نمونه‌برداری انجام و بسته به اندازه ضایعه و محل آن نوع درمان انتخاب می‌شود. درمان شامل جراحی، کنترل آسیب‌شناسی، به منظور اطمینان از برداشتن کامل ضایعه، شیمی‌درمانی و رادیوتراپی است و در بعضی موارد روش‌های فرعی مثل کوتر^۳ و یا کرایو^۴ و یا لیزر^۵ انجام می‌شود. بعد از درمان SCC و سرطان خال‌های سیاه فرد باید هر ۶ ماه به پزشک مراجعه کند.

چگونه خود را در مقابل ابتلا به سرطان پوست محافظت کنیم؟

در ساعات اوج آفتاب سعی کنیم در معرض نور خورشید قرار نگیریم و در صورت ضرورت حضور، از لباس مناسب، کلاه نقابدار، دستکش، عینک آفتابی و کرم ضد آفتاب استفاده کنیم. باید محافظت از پوست در برابر آفتاب را به فرزندان خود بیاموزیم. کلید حفظ سلامت در مقابل سرطان پوست، ابتدا پیشگیری از آن و در صورت بروز، کشف زود هنگام و درمان مناسب آن است.

امید است بهورزان محترم با مطالعه این مطلب و ارتقای دانش خود در این زمینه نقش موثری در پیشگیری و آموزش به بیماران و ارجاع آن‌ها ایفا کنند.

پانوشته:

1. Bcc: Basal cell carcinoma
2. Scc: squamous cell carcinoma
۳. سوزاندن (کوتر) cauterization
۴. سرمادرمانی (کرایو) crayo Torapi
۵. تقویت نور به روش گسیل القایی تابش (لیزر) Laser

به این موضوع امتیاز دهید (۱ تا ۱۰۰)

کد این موضوع ۸۸۴۴

SMS ۳۰۰۰۷۲۷۳۰۱۰۰۱